

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2220/2023
28.05.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Јелена Крстић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарства одбране ВП ... Врање, коју заступа Војно правобранилаштво, Одељење у Нишу, ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 678/2022 од 30.05.2022. године, у седници одржаној 28.05.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 678/2022 од 30.05.2022. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 678/2022 од 30.05.2022. године, укинута је пресуда Основног суда у Бујановцу П1 342/2021 од 15.11.2021. године и одлучено тако што је: одбијен, као неоснован, тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде нематеријалне штете исплати: за претрпљене физичке болове износ од 200.000,00 динара, за претрпљени страх износ од 250.000,00 динара, за претрпљене душевне болове због умањења животне активности износ од 300.000,00 динара, све са законском затезном каматом од 15.11.2021. године до исплате; одбијен, као неоснован, тужбени захтев којим је тражио да се обавезе тужена да тужиоцу за период од 12.07.2012. године до 31.10.2016. године исплати и то: по основу неисплаћеног теренског додатка износ од 936.000,00 динара, на име неисплаћених дневница за дежурства износ од 50.750,00 динара, све са законском затезном каматом од 15.11.2021. године до исплате, као и да му исплати на име ренте због мање исплаћених зарада по основу теренског додатка и дневнице за дежурство износ од 39.400,00 динара, сваког другог месеца у години па убудуће док за то постоје законски услови до 5-ог у месецу за претходни месец са законском затезном каматом од 15.11.2021. године и одређено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 10/23) и утврдио да је ревизија неоснована.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је након завршетка средње војне школе почев од 28.08.1999. године у радном односу на неодређено време код тужене, у својству професионалног војног лица, са чином Током рада тужилац је више пута прекомандован. У периоду од 2003. године до 2007. године тужилац је био припадник граничних јединица у копненој зони безбедности, а од 2007. године радио је у бази „Југ“. Према исказу тужиоца, услови рада у тим јединицама су били изузетно захтевни и напорни, са честим маршевима од 6 и више километара, дежурствима од 24 сата, од којих по 12 сати у патроли или заседи, по 21 дан заредом, са обављањем тешких физичких послова, често у влажној и хладној средини, због чега је понекад спавао у импровизованим условима, у подрумима, возилима и слично. Тужилац је од 2003. године до јануара 2004. године био у караули ..., као заменик ..., а од тада до 2007. године је био стациониран у граничној чети у На караули су смене биле по 22 дана, смештен је био у контејнерима са парним грејањем, имао је три obroка и маренду, купао се на два до три дана, није био ангажован на стражи већ само у патролама које су трајале по 12 сати. Код тужиоца је 18.10.2010. године дијагностификован високи крвни притисак, потом 16.02.2011. године хронично обољење у виду оштећења бубрега, због повећане количине беланчевина у мокраћи, а 21.11.2013. године и шећерна болест. Од наведених болести лечен је амбулантно у војној болници у ... и на Војно медицинској академији у Београду. С обзиром да је на основу налаза и мишљења војно лекарске комисије од 12.07.2012. године оглашен неспособним за службу коју је до тада вршио, због чега је 18.02.2013. године постављен на место Према налазу и мишљењу судског вештака проф. Др Миодрага Здравковића, код тужиоца је октобра 2010. године утврђена хронична упала бубрега, а као последица терапије против те болести јавила се и шећерна болест. Према налазу и мишљењу овог судског вештака могућа је узрочно последична веза између услова рада на терену и обољења бубрега, али је изричит да је узрочно последична веза само теоријски могућа, али не искључује друге факторе, који би могли бити узрочник болести. Тужилац је трпео јаке физичке болове када је вршена биопсија и дан-два после, а повремене и ретке лаке до умерене јачине трпи од појаве болести и трпеће их трајно, јер се ради о неизлечивој болести. На дан сазнања за врсту и тежину прве и друге болести и следећих 10-ак дана тужилац је трпео умерен до јак страх, а до дана вештачења, вероватно и убудуће страх у виду повремене забринутости од могућег погоршања здравственог стања. Као трајна последица ових болести животна активност код тужиоца умањена је у средњем степену, око 40%. Економско-финансијским вештачењем утврђени су износи материјалне штете у виду умањене зараде због неостварених теренских додатака и дневница, као и будуће штете у виду ренте.

Првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиоца, сматрајући да између услова у којима је тужилац радио и ради и насталог обољења да постоји узрочно последична веза, због чега је тужена одговорна за насталу штету, јер није доказала постојање чињеница које би искључиле њену одговорност, а из којих разлога је

делимично усвојио тужбени захтев тужиоца применом члана 154. став 2., 173 и 174. Закона о облигационим односима.

Другостепени суд је, након одржане расправе, укинио првостепену пресуду, и одбио, као неоснован, тужбени захтев тужиоца, сматрајући да између услова у којима је тужилац радио и насталог обољења не постоји узрочно последична веза, ценећи при томе налаз и мишљење судског вештака медицинске струке, према коме веза између услова рада тужиоца и појаве хроничне упале бубрега, да је узрочно последична веза само теоријски могућа али није искључио друге факторе који би могли бити узрочник болести, а да тужилац није доказао да постоји узрочно последична веза између услова рада и насталог обољења. Другостепени суд је применом Одлуке о утврђивању списка болести, повреда, телесних мана, стања и недостатака према којем се оцењује здравствена способност за војну службу („Службени војни лист“ бр. 11/12), закључио да болести које тужилац има нису предвиђене као професионалне болести, проузроковане војном службом, тако да према налажењу другостепеног суда ни посебним прописима Војске Србије болести тужиоца нису дефинисане као професионалне болести. Осим тога, другостепени суд је оценом медицинске документације тужиоца утврдио да у периоду од више година исте садрже препоруку смањења телесне тежине, односно телесне масе уз констатацију да је тужилац гојазан, као стање које погоршава здравље тужиоца, да чињеница да се годинама та препорука понавља, указује да се тужилац немарно односио према свом здравственом стању и проблему повећане телесне тежине и да није поступао по саветима лекара из чега следи одређен степен вероватноће значајном доприносу самог тужиоца погоршању сопственог здравственог стања, односно могућим другим узрочницима тужиоцеве болести. Стим у вези тужиоцева запаљенска болест у отпусном писму Клинике за нефрологију ВМА означена је као хронични гломерулонефритис, обострано бактеријско запаљење бубрега, за чији настанак су одговорни вируси, бактерије, паразити, гљивице и слично, па како је судски вештак оставио могућност да су теренски услови могли да доведу до обољења, али да исти ни у ком случају није искључио да је тужилац антигенима могао да се зарази у другим животним ситуацијама и у другом периоду, као и да је боравак и рад тужиоца на караули на било који начин могао да утиче на појаву високог притиска и шећерне болести код тужиоца.

По оцени Врховног суда изложено правно схватање другостепеног суда је донето правилном применом материјалног права.

Чланом 164. Закона о раду прописано је да ако запослени претрпи повреду или штету на раду или у вези са радом, послодавац је дужан да му накнади штету у складу са законом и општим актом. Запослени на основу ове одредбе може да потражује штету (материјалну и нематеријалну) која је настала повредом на послу, односно нарушавањем његовог здравља (професионална болест).

Тужилац поднетом тужбом тражи накнаду нематеријалне штете због професионалног обољења.

Појам професионалне болести дат је у члану 24. став 1. Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник РС“ бр. 34/03...73/18) и члану 51. став 7. Закона о здравственом осигурању („Службени гласник РС“ бр. 107/03...10/16). Професионалне болести, у смислу наведених одредби закона, су болести које су

проузроковане дужим непосредним и штетним утицајем процеса и услова рада на радним местима односно пословима које је запослени обављао. Професионалне болести, радна места, односно послови на којима се те болести појављују и услови под којима се сматрају професионалним болестима утврђени су Правилником о утврђивању професионалних болести („Службени гласник РС“ бр. 105/03), донетим у складу са чланом 24. став 2. Закона о пензијском и инвалидском осигурању.

Одлуком о утврђивању списка болести, повреда, телесних мана, стања и недостатка на којем се оцењује здравствена способност за војну службу, прописане су болести и друга здравствена стања, због којих се професионално војно лице може делимично или потпуно, привремено или трајно огласити неспособним за војну службу. Под тачком 165. подтачком 1,2,3 и 4 предвиђен је повишен крвни притисак, привремени или трајни, лаког или тежег степена, као обољење које може узроковати неспособност за вршење војне службе. Међутим, ова болест није предвиђена као професионална болест, узрокована војном службом, а остала обољења тужиоца уопште нису обухваћена овом одлуком.

Није свако обољење које је узрочно последично повезано са радом, односно пословима који се обављају на одређеном радном месту, професионално обољење. Оно као такво мора бити обухваћено листом професионалних болести које утврђује министар надлежан за послове пензијског и инвалидског осигурања и министар надлежан за послове здравља, на предлог Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, да би било основ за остваривање права запосленог из здравственог, пензијског и инвалидског осигурања, али и права на накнаду штете од послодавца.

У овом случају, обољење тужиоца није професионално обољење у смислу наведених закона и подзаконског акта, нити између услова у којима је тужилац радио и боравио и насталог обољења постоји узрочно последична веза, како је то другостепени суд правилно закључио када је одлучивао о тужбеном захтеву тужиоца, те је стога правилна одлука другостепеног суда којом је одбијен, као неоснован тужбени захтев тужиоца за накнаду материјалне и нематеријалне штете, правилном применом напред цитираних одредби материјалног права.

Стога су неосновани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права, са којих разлога је Врховни суд применом члана 414. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Добрила Страјина,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић